

I.C.B.S. C.I.P.E.

Internationale Commissie voor
de Bescherming van de Schelde

JAARVERSLAG
1997

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD DOOR DE VOORZITTER

INLEIDING

1. INSTITUTIONELE ASPECTEN VAN DE COMMISSIE

1.1 RATIFICATIE VAN HET VERDRAG DOOR DE VERDRAGSLUITENDE PARTIJEN

1.2 RECHTSPERSOON VAN DE COMMISSIE EN JURIDISCHE ASPECTEN

2. ORGANISATIE

2.1 DELEGATIES VAN DE VERDRAGSLUITENDE PARTIJEN EN WAARNEMERS BIJ DE I.C.B.S. IN 1997

2.2 SAMENWERKING VAN DE COMMISSIE MET ANDERE INTERNATIONALE COMMISSIES

2.3 BESLISSINGEN VAN DE PLENAIRE VERGADERING VAN 12 JUNI 1997

3. WERKGROEPEN

3.1 WERKING VAN DE WERKGROEPEN

3.2 ACTIVITEITEN VAN DE WERKGROEPEN IN 1997

4. RAPPORT “DE KWALITEIT VAN DE SCHELDE IN 1994”

5. WAARSCHUWINGS- EN ALARMPROEF BETREFFENDE DE CALAMITEUZE WATERVERONTREINIGINGEN IN HET SCHELDESTROOMGEBIED

6. CONCLUSIE EN PERSPECTIEVEN

BIJLAGEN:

1. WETTEN, DECRETEN OF ORDONNANTIE OT GOEDKEURING VAN HET VERDRAG BETREFFENDE DE BESCHERMING VAN DE SCHELDE

2. LIJST VAN DE DELEGATIES VAN DE VERDRAGSLUITENDE PARTIJEN EN WAARNEMERS BIJ DE I.C.B.S.

3. ORGANISATIESHEMA VAN DE I.C.B.S.

4. DATA EN PLAATSEN VAN DE VERGADERINGEN VAN DE WERKGROEPEN IN 1997

5. MANDATEN VAN DE WERKGROEPEN

6. LIJST VAN MELDINGEN INZAKE CALAMITEUZE VERONTREINIGINGEN IN 1997

PERMANENT SECRETARIAAT VAN DE COMMISSIE

VOORWOORD DOOR DE VOORZITTER

Tijdens het afgelopen verslagjaar hebben Frankrijk en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het Verdrag inzake de Bescherming van de Schelde geratificeerd. Het Verdrag is derhalve op 1 januari 1998, conform artikel 9, formeel in werking getreden.

In afwachting van de ratificatie hebben alle Partijen die het Verdrag in 1994 en 1995 hebben ondertekend, namelijk Frankrijk, Nederland en de drie Belgische Gewesten, ook in 1997 intensief samengewerkt.

Het vorig jaar gepubliceerde rapport “de kwaliteit van de Schelde in 1994” is het eerste tastbare resultaat van deze samenwerking. Dit rapport is niet alleen een momentopname van de waterkwaliteit van de Schelde tijdens het jaar van de ondertekening van het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde. Voor het eerst in zijn geschiedenis werd deze stroom door alle landen die hij doorkruist op basis van dezelfde criteria bestudeerd. Dat is een opmaat tot een gemeenschappelijk beleid, die van de bron tot de monding aan de hand van een intense samenwerking tussen alle betrokken diensten en autoriteiten moet worden gevoerd, over de bestuurlijke en landsgrenzen heen. Aldus dient dit rapport als basis voor een gemeenschappelijk actieprogramma voor de Schelde. In 1997 werd reeds heel wat energie en tijd aan de voorbereidingen van een gemeenschappelijk actieprogramma voor de Schelde besteed. In mijn hoedanigheid van Voorzitter van de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde (I.C.B.S.) zal ik alles in het werk stellen opdat dit actieprogramma in 1998 voor goedkeuring aan de betrokken Partijen kan worden voorgelegd.

De I.C.B.S. zal aldus, in het verlengde van de overige Europese internationale riviercommissies, concrete invulling geven aan één van de voornaamste doelstellingen van het Verdrag van Helsinki (1992) over de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren. De I.C.B.S. neemt hiermee ook een voorschot op de grensoverschrijdende samenwerking zoals die is voorzien in de momenteel in de Europese Raad besproken kaderrichtlijn over het waterbeleid.

Frank Van Sevenscoten
Voorzitter van de I.C.B.S.

INLEIDING

1. INSTITUTIONELE ASPECTEN VAN DE COMMISSIE

Na de ondertekening op 26 april 1994 in Charleville-Mézières (F) en op 17 januari 1995 te Antwerpen (B) van het Verdrag inzake de Bescherming van de Schelde door de Regeringen van de Franse Republiek, het Koninkrijk der Nederlanden, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Waals Gewest en het Vlaams Gewest, is de I.C.B.S. sinds 11 mei 1995 op voorlopige basis in Antwerpen geïnstalleerd tot de definitieve ratificatie van het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde door alle Partijen. Ten slotte werd de I.C.B.S. per 1 januari 1998 definitief geïnstalleerd.

Sinds mei 1995 beschikt de I.C.B.S. over een secretariaat dat gevestigd is in Antwerpen (Italiëlei 124) overeenkomstig de artikelen 2.2 en 6.6 van het Verdrag.

De Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde is samengesteld uit delegaties van de Verdragsluitende Partijen. Elke Verdragspartij mag ten hoogste 8 gedelegeerden aanwijzen die door deskundigen tijdens de vergaderingen kunnen worden bijgestaan.

Het voorzitterschap wordt bij toerbeurt door elke Verdragspartij uitgeoefend in onderstaande volgorde: Vlaams Gewest, Nederland, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Frankrijk, Waals Gewest. Thans wordt het voorzitterschap tot eind 1998 vervuld door het Vlaams Gewest met de heer F. VAN SEVENCOTEN als Voorzitter.

Sinds mei 1995 wordt het secretariaat van de Commissie gevoerd door de heer A. LEFEBURE, Secretaris-Generaal, gedetacheerd door Frankrijk en sinds 1 december 1997 wordt hij bijgestaan door de heer M. BRUYNEEL, Uitvoerend Secretaris, gedetacheerd door het Vlaams Gewest.

De werktalen van de Commissie zijn het Frans en het Nederlands.

Conform artikel 5.m) werkt de Commissie samen met de internationale Commissies die gelijkaardige taken vervullen, met name de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Maas, de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Rijn en de OSPAR-Commissie.

2. ORGANISATIE

In de geest van het Verdrag van Helsinki inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren is dit Verdrag gericht op de samenwerking tussen de Verdragsluitende Partijen teneinde de kwaliteit van de Schelde te behouden en te verbeteren. Deze samenwerking stoelt op de volgende beginselen: de Verdragspartijen werken samen met inachtneming van hun gemeenschappelijke belangen en de bijzondere belangen van elk van hen, in een geest van goede nabuurschap: de Verdragspartijen nemen maatregelen die betrekking hebben op het gehele gedeelte van het stroomgebied gelegen op hun grondgebied; de Verdragspartijen laten zich leiden door het voorzorgsbeginsel, het preventiebeginsel, het beginsel dat de beheersing en de vermindering van verontreiniging bij voorrang aan de bron moet plaatsvinden en het beginsel dat de vervuiler betaalt; de Verdragspartijen handelen op vergelijkbare wijze in het gehele stroomgebied, spannen zich ervoor in een integraal beheer van het stroomgebied van de Schelde te verwezenlijken; de Verdragspartijen overleggen teneinde een duurzame ontwikkeling van de Schelde en het stroomgebied ervan te verzekeren; zij beschermen en verbeteren de kwaliteit van het aquatisch ecosysteem van de Schelde.

3. OPDRACHTEN EN TAKEN VAN DE WERKGROEPEN

Van bij de oprichting van de Commissie zijn 3 werkgroepen ingesteld: WGS1 "Waterkwaliteit", WGS2 "Emissies", en een voorlopige WGS3 "Grensoverschrijdende samenwerking en gemeenschappelijke leefmilieuprojecten". Een subwerkgroep binnen WGS2: een permanente WGS2.1 "Calamiteuze verontreinigingen" is opgericht alsmede meer recentelijk een tweede voorlopige werkgroep, belast met externe communicatie. Deze werkgroep communicatie en de WGS3, voor zover onderwerpen met betrekking tot de Maas aan de orde zijn, zijn gemeenschappelijk voor de I.C.B.S. en de I.C.B.M.. De taken van de werkgroepen zijn vastgelegd met mandaten die in de Plenaire Vergadering zijn besloten (bijlage 5). Doel ervan is de beslissingen van de Plenaire Vergadering vooral technisch te concretiseren. Zo dient WGS1 onder meer de kwaliteit van de compartimenten water, waterbodem, oevers van de Schelde in 1994 te inventariseren en een homogeen meetnet van de bron tot de monding van de Schelde op te zetten. Samen met WGS2 heeft WGS1 het rapport "kwaliteit van de Schelde in 1994" opgesteld en een Schelde actieprogramma voorgesteld. De WGS2 heeft tevens de puntbronnen en diffuse lozingen voor het gehele stroomgebied in 1994 geïnventariseerd en een emissieschema met de vuilvracht voor elke belangrijke bron van emissies opgesteld aan de hand van de vijf prioritaire parameters die de I.C.B.S. heeft geselecteerd, met name BZV, CZV, N, P en zwevend stof. Ten slotte wordt de laatste hand gelegd aan de experimentele fase om een gecoördineerd waarschuwings- en alarmsysteem voor de bestrijding en voorkoming van calamiteuze verontreinigingen op te zetten. De WGS3 kreeg een nieuw mandaat en heeft de I.C.B.S. op de hoogte gehouden van de werkzaamheden m.b.t. de kaderrichtlijn water en de eventuele consequenties ervan voor de Commissie, de installatie van het Verdrag van Helsinki en de invoering van EURO-Waternet. Verder heeft zij de wederzijdse informatie-uitwisseling met de grensoverschrijdende samenwerkingsstructuren die een gelijkaardige taakstelling hebben als de I.C.B.S. gecoördineerd. De WGcom heeft gewerkt aan het voorstel voor een extern communicatiebeleid ter bewustmaking van de oeverbewoners, de inwoners van het stroomgebied en de overheid, en heeft meer concreet het eerste jaarverslag van de Commissie, dat betrekking heeft op de jaren 1995 en 1996, gepubliceerd. Op het einde van deze voorlopige fase hebben de leden van de werkgroepen de structuren voor een actieve samenwerking opgezet en hebben zij met het rapport over de kwaliteit van de Schelde in 1994 de bouwstenen voor een actieprogramma voor de Schelde aangedragen.

4. HET RAPPORT "DE KWALITEIT VAN DE SCHELDE IN 1994"

Een belangrijke taak van de Commissie bestaat in "het bepalen, verzamelen en evalueren van de gegevens, te verstrekken door de Verdragsluitende Partijen, elk met betrekking tot haar grondgebied, teneinde de bronnen van verontreiniging te identificeren die een wezenlijk effect hebben op de kwaliteit van de Schelde" (artikel 5a). Een tweede taak betreft "het opstellen van inventarissen van, en het bevorderen van de uitwisseling van informatie over de bronnen van verontreiniging" (artikel 5c). Doel van het rapport is het beschrijven van de kwaliteit van de Schelde in 1994, jaar waarin het Verdrag is ondertekend. Het rapport zal gedurende de komende jaren voor de I.C.B.S. dé toetssteen vormen voor de evaluatie van de ontwikkelingen in het Schelde stroomgebied. Het bestaat uit 7 hoofdstukken, namelijk

1. de inleiding;
2. een algemene beschrijving van het stroomgebied van de Schelde;
3. waterbeleid, organisatie van het waterbeheer en kwaliteitsdoelstellingen;
4. kwaliteit van de Schelde;
5. emissies in het Scheldestroomgebied
6. toetsing aan de kwaliteitsdoelstellingen voor de Schelde
7. conclusies

Hoofdstuk 4 is een samenvatting.

5. WAARSCHUWINGS- EN ALARMPROEF

De Werkgroep WGS2-1 “Calamiteuze verontreinigingen” heeft van 3 februari 1997 tot 8 januari 1998 een waarschuwings- en alarmproef tussen alle Verdragspartijen gehouden.

Deze proef had tot doel de uitwisseling tussen de Verdragspartijen van waarschuwings- en alarmmeldingen te testen tijdens een calamiteuze verontreiniging of elke gebeurtenis die een gevaar voor calamiteuze verontreinigingen met zich kan brengen in het Schelde stroomgebied overeenkomstig artikel 5, lid 1 *“het organiseren van de samenwerking tussen de verschillende nationale of regionale waarschuwings- en alarmnetten en het bevorderen van de uitwisseling van informatie met het oog op het voorkomen en het bestrijden van calamiteuze verontreiniging”*.

1. INSTITUTIONELE ASPECTEN VAN DE COMMISSIE

Op 26 april 1994 is in Charleville-Mézières (F) het Verdrag inzake de internationale bescherming van de Schelde door de vijf Partijen met een grondgebied in het stroomgebied ervan, Frankrijk, het Waals Gewest, het Vlaams Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Nederland ondertekend. In afwachting van de afronding van de procedures m.b.t. de ratificatie van het Verdrag tot definitieve installatie van de Commissie en gezien het dringende karakter van de werkzaamheden hebben de Regeringen van de vijf Partijen op 11 mei 1995 de Commissie voorlopig geïnstalleerd, bijna onmiddellijk na de laatste ondertekening door het Vlaams Gewest, op 17 januari 1995.

1.1. RATIFICATIE VAN HET VERDRAG DOOR DE VERDRAGSLUITENDE PARTIJEN

Op 28 november 1997 ratificeert de laatste Partij, met name Frankrijk, het Verdrag bij wet 97-1099, waardoor de ratificatieprocedures worden afgerond en de inwerkingtreding op 1 januari 1998 een feit wordt.

Voor de goede orde, het Waals Gewest heeft het Verdrag bij dekreet van 6 april 1995, Nederland bij wet van 18 januari 1996, het Vlaams Gewest bij dekreet van 16 april 1996 en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bij ordonnantie van 18 april 1997 goedgekeurd. De kopieën van de teksten houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de Bescherming van de Schelde van elke Verdragspartij gaan in bijlage 1.

1.2. RECHTSPERSOONLIJKHEID VAN DE COMMISSIE EN JURIDISCHE ASPECTEN

Met de ondertekening van het Verdrag en de voorlopige installatie van de Commissie hebben alle Verdragspartijen uitdrukking gegeven aan de politieke wil om zich onverwijd met de bescherming van de Schelde tegen verontreiniging bezig te houden. Door de ratificatie van het Verdrag door de Parlementen van alle Verdragspartijen verkrijgt de Commissie de nodige rechtspersoonlijkheid voor de vervulling van haar taken op het grondgebied van elke Verdragspartij en met name kan elke Staat daardoor de nodige middelen voor de werking ervan vrijmaken.

Het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde bepaalt immers in artikel 6:

“Teneinde de taken uit te oefenen die haar in dit Verdrag zijn toebedeeld, bezit de Commissie rechtspersoonlijkheid. Zij geniet op het grondgebied van elk der Verdragsluitende Partijen de handelingsbevoegdheid die noodzakelijk is voor de vervulling van haar taken. De Commissie wordt vertegenwoordigd door haar Voorzitter.

De Commissie beslist over de aanwerving en het ontslag van personeel en beschikt in het bijzonder over de bevoegdheid om contracten af te sluiten in het kader van de uitoefening van haar taken, roerende en onroerende goederen te verwerven en te vervreemden, alsook in rechte op te treden.”

In Belgisch recht krijgt de Scheldecommissie automatisch de rechtspersoonlijkheid zodra het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde zijn uitwerking krijgt, dit wil zeggen op het ogenblik dat alle Verdragspartijen het Verdrag hebben goedgekeurd en geratificeerd (zie vorig punt).

Elke Partij deelt aan Frankrijk, depositaris van het Verdrag, mee wanneer het Verdrag is geratificeerd. Het treedt in werking “de eerste dag van de tweede maand die volgt op de

ontvangst van de laatste mededeling” (artikel 9.2), hetzij 1 januari 1998, aangezien de laatste mededeling (Frankrijk) op 28 november 1997 heeft plaatsgevonden.

Vanaf dat ogenblik krijgt het Verdrag zijn volle uitwerking en krijgt de Scheldecommissie automatisch de rechtspersoonlijkheid krachtens artikel 6.7 van het Verdrag: “Teneinde de taken uit te oefenen die haar in dit Verdrag zijn toebedeeld, bezit de Commissie de rechtspersoonlijkheid (...)”. De toekenning van de rechtspersoonlijkheid vloeit trouwens automatisch voort uit het Verdrag (“self-executing” effect). Daardoor sorteert het Verdrag rechtstreekse effecten in de interne rechtsorde.

Conform een algemeen aanvaard principe kan de rechtspersoonlijkheid slechts door of krachtens de wet en, binnen de perken van hun bevoegdheden, door de Gemeenschappen en de Gewesten worden toegekend. In dit laatste geval wordt zij bij dekreet verleend. In het geval van het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde moet geen specifiek dekreet worden aangenomen omdat het Vlaams Parlement al bij dekreet het Verdrag heeft goedgekeurd waardoor de Scheldecommissie uitdrukkelijk de rechtspersoonlijkheid krijgt toebedeeld en heeft het dan ook in zijn intern recht opgenomen.

De rechtspersoonlijkheid impliceert dat de Scheldecommissie over alle rechten beschikt die verenigbaar zijn met de aard en de doelstelling waarvoor ze is opgericht. Zij kan zonder meer in rechte optreden, aankopen, verkopen enz. Daartoe zijn geen bijzondere voorzieningen nodig zoals bij de oprichting van een vereniging zonder winstoogmerk of een instelling van openbaar belang (zoals de Koning Boudewijnstichting).

2. ORGANISATIE

De Commissie wordt vertegenwoordigd door zijn Voorzitter (art. 6;7), zij bestaat uit delegaties van de Verdragsluitende Partijen (art. 6;1), stelt naar behoefte werkgroepen in die haar bij haar taken kan bijstaan (art. 6;3) en beschikt over een permanent secretariaat dat in Antwerpen is gevestigd (art. 6;6) (zie het organisatieschema van de Commissie in bijlage 3).

2.1. DELEGATIE VAN DE VERDRAGSLUITENDE PARTIJEN EN WAARNEMERS BIJ DE I.C.B.S.

Artikel 6, punt 1 van het Verdrag bepaalt dat de Commissie bestaat uit delegaties van de Verdragsluitende Partijen en elke Verdragsluitende Partij benoemt ten hoogste acht afgevaardigden, onder wie een delegatieleider. Deze delegaties kunnen zich ter vergadering laten bijstaan door deskundigen. De samenstelling en de veranderingen in de samenstelling worden meegedeeld aan het Secretariaat van de I.C.B.S. conform artikel 3 van het huishoudelijk en financieel reglement (zie rapport 1995-1996 van de I.C.B.S.). Hun samenstelling in 1997 gaat in bijlage 2.

Wat de waarnemers betreft heeft de Commissie, conform artikel 7, paragraaf 1 van het Verdrag, de federale Staat België en de Europese Commissie toegelaten. De lijst van hun vertegenwoordigers gaat in bijlage 2. Van de bij paragraaf 2 betrokken waarnemers is er nog geen enkele benoemd. De praktische modaliteiten zijn opgenomen in artikel 7 van het huishoudelijk en financieel reglement.

2.2. SAMENWERKING VAN DE COMMISSIE MET DE OVERIGE INTERNATIONALE COMMISSIES

Volgens alinea m) van artikel 5 van het Verdrag heeft de Commissie tot taak “het samenwerken met andere Internationale Commissies die vergelijkbare taken vervullen voor aangrenzende watersystemen”. In dit verband heeft de Commissie zich geïnformeerd over de werkzaamheden die lopen in de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Maas, de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Rijn, de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Elbe en de Internationale Commissies voor de Bescherming van de Moezel en de Saar en de OSPAR-Commissie voor de bescherming van het mariene milieu van de Noord-Oost Atlantische Oceaan waar de jaarlijkse vergadering van de Secretariaatshoofden in juli 1997 is bijeengekomen.

De Commissie heeft een vertegenwoordiger, de heer Bruno de Kerckhove, voorzitter van WG3 “grensoverschrijdende samenwerking”, afgevaardigd naar de vergadering houdende installatie van het Verdrag over de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren die in juli 1997 in Helsinki is gehouden.

2.3. BESLUITEN VAN DE PLENAIRE VERGADERING VAN 12 JUNI 1997

Artikel 6, samenstelling en werking van de Commissie, punt 3 bepaalt: “De Commissie vergadert eenmaal per jaar, daartoe bijeengeroepen door de Voorzitter”. Zo heeft de I.C.B.S. op 12 juni 1997 in Antwerpen haar vierde Plenaire Vergadering gehouden. Doel van deze vergadering is de voorbereiding van de definitieve installatie van de Commissie in 1998, de opvolging van de werkzaamheden van de werkgroepen tijdens deze voorlopige fase en de goedkeuring van de twee eerste rapporten, het jaarverslag 1995-1996 en vooral het eerste rapport over de kwaliteit van de Schelde met 1994, jaar van de ondertekening van het Verdrag, als referentiejaar, dat moet

dienst doen als basisdocument voor het opstellen van een actieprogramma voor de Schelde dat in 1998 zal worden gepresenteerd.

De voornaamste besluiten kunnen als volgt worden samengevat:

1. De Plenaire Vergadering benoemt de heer A. Lefébure tot Secretaris-generaal van de I.C.B.S..
2. De Plenaire Vergadering keurt de werkingsbegroting van de Commissie voor 1998 goed en de uitzonderlijke begrotingen voor het bedrijfs- en investeringsfonds waardoor de installatie en start van de Commissie in 1998 mogelijk wordt.
3. De Plenaire Vergadering keurt het rapport “de kwaliteit van de Schelde in 1994” goed dat op 1000 exemplaren zal worden gepubliceerd (zie beschrijving in punt 4).
4. De Plenaire Vergadering keurt het jaarverslag 1995-1996 goed.
5. De Plenaire Vergadering beslist over de inhoudstafel van het Schelde actieprogramma en de te volgen procedures. Onder voorbehoud van de goedkeuring van de voogdijministers, zal op 10 december 1998 een ministeriële conferentie worden gehouden om het Schelde actieprogramma definitief goed te keuren en het de nodige bekendheid te geven.
6. De Plenaire Vergadering keurt het voortgangsverslag van WGS1 en van WGS2.1 “Calamiteuze verontreinigingen” goed.
7. De Plenaire Vergadering geeft WGS2 “Emissies” de opdracht om een rapport over de argumenten en de gevolgen van een eventuele territoriale uitbreiding van de Commissie voor te leggen.
8. De Plenaire Vergadering keurt het nieuwe mandaat van WGS3 goed (zie bijlage 5).
9. Wat de radio-activiteit betreft, zal de Federale Staat België de beschikbare kwalitatieve gegevens over het Schelde stroomgebied voor emissies en immissies aan het secretariaat overmaken.
10. De Plenaire vergadering stelt voor op 10 december 1998 een Ministersconferentie over de lancering van de Schelde ActieProgramma te houden.
11. De Plenaire Vergadering beslist:
 - a) de voorstellen van de WG externe communicatie goed te keuren voor zover deze vallen binnen het bestek van de goedgekeurde begrotingen (met uitzondering van uitzonderlijke rapporten waarvoor een gepaste financiering zal worden gevraagd). Deze begrotingen worden beheerd door de Secretaris-generaal onder de verantwoordelijkheid van de Voorzitter.
 - b) dat de oplagen van de rapporten zullen worden verdeeld overeenkomstig de verdeelsleutel van de financiële bijdragen van de Verdragspartijen zoals aangegeven in artikel 8, punt 2 van het Verdrag, met uitzondering van het voor het Secretariaat voorziene aantal exemplaren.
 - c) dat tijdens de voorlichtingsvergaderingen met NGO's, de Commissie zal worden vertegenwoordigd door de Voorzitter en de delegatieleiders.
 - d) dat de WG externe communicatie de opdracht krijgt om de overige vormen van communicatie verder te bestuderen.

3. DE WERKGROEPEN

3.1 WERKING VAN DE WERKGROEPEN

In 1997 beschikt de Commissie over twee permanente werkgroepen, de WGS1 “Waterkwaliteit” en de WGS2 “Emissies”, een subgroep WGS2-1 “Calamiteuze verontreinigingen” en twee tijdelijke werkgroepen, de WGS3 “Grensoverschrijdende samenwerking en gemeenschappelijke leefmilieuprojecten” en de WGcom “Externe communicatie” die gemeenschappelijk is aan de I.C.B.S. en de I.C.B.M. (zie mandaten in bijlage 5). Bovendien zijn dit jaar twee nieuwe ad hoc werkgroepen “Homogeen meetnet” en “Schelde actieprogramma” (gemengde groep WGS1-WGS2) opgericht (zie organisatieschema van de Commissie in bijlage 3).

Deze werkgroepen komen regelmatig bijeen op het secretariaat van de Commissie overeenkomstig artikel 6 van het huishoudelijk reglement (zie bijlage 4, data en plaatsen van de vergaderingen van de werkgroepen in 1997) en rapporteren aan de Plenaire Vergadering. Zij hebben volgende voorzitters :

- WGS1: Henk L.F. SAEIJS, Hoofdingenieur-Directeur, Rijkswaterstaat-Directie Zeeland
- WGS2: Martial GRANDMOUGIN, Adjunct-Directeur van het Agence de l Eau Artois-Picardie
- WGS2.1: Gerard de VRIES, RIZA, Ministerie van Verkeer en Waterstaat
- WGS3: Bruno de KERCKHOVE, belast met Internationale Betrekkingen bij de Directeur-Generaal, Algemene Directie Natuurlijke Hulpbronnen en Leefmilieu
- WGcom: Carel H.V. de VILLENEUVE, Directie Water, Ministerie van Verkeer en Waterstaat
- WG ad hoc “Homogeen Meetnet”: Pierre BERNARD, Hoofdafdeling Leefmilieu, C.U.D.L. (Communauté Urbaine de Lille)
- WG ad hoc “Schelde actieprogramma”: alternerend voorzitterschap door de voorzitters van WGS1 en WGS2.

3.2 WERKZAAMHEDEN VAN DE WERKGROEPEN IN 1997

Zie de lijst van vergaderdata en -plaatsen in 1997 in bijlage 4

3.2.1 WERKGROEP 1 « WATERKWALITEIT »

•De werkgroep WGS1 heeft in 1997 gewerkt aan de nodige in te voeren structuren om de verschillende punten van zijn mandaat in de komende jaren uit te voeren en, samen met WGS2, aan de opstelling van het rapport over de kwaliteit van de Schelde in 1994 en vervolgens het Schelde actieprogramma. Aangezien dit laatste nog moet worden goedgekeurd, zal het in het volgende rapport worden gepresenteerd.

•Een ad hoc werkgroep is opgericht om het homogeen meetnet voor de Schelde op te zetten. Het voorzitterschap ervan werd toevertrouwd aan de heer BERNARD van de Communauté urbaine de Lille en bestaat uit de deskundigen van de verschillende Partijen op het gebied van de analyses van de fysisch-chemische kwaliteit van het water. In een eerste fase heeft deze werkgroep een inventaris van de meest representatieve meetstations langs de Schelde opgemaakt. Vervolgens werden op basis van de door de Commissie vastgestelde lijst van 18 stoffen/parameters getracht om een gemeenschappelijke methodiek met de medewerking van de erkende laboratoria af te spreken. Deze heeft betrekking op zowel de monsternamen als de analyses ervan en, niettegenstaande de erg uiteenlopende historisch gegroeide praktijken, werd een eerste belangrijke harmoniseringsinspanning geleverd. Vanaf januari 1998 zal dit homogeen meetnet bij wijze van experiment worden ingevoerd zodat het definitief van start kan gaan met een gecentraliseerde gegevensbank en het Schelde actieprogramma. De doelstellingen van dit meetnet bestaan erin de kwaliteit van de Schelde vast te stellen (water,

zwevende stoffen, waterbodems en organismen), de trends in de concentraties en de vuilvrachten en de toestand van de aquatische ecosystemen van de Schelde op het spoor te komen om later, uitgaand van de met het experiment opgedane ervaringen, het Schelde actieprogramma te evalueren en gemeenschappelijke doelstellingen vast te stellen. Het homogeen meetnet, waaraan verder wordt gewerkt, zal in het komende jaarverslag worden gepresenteerd.

- Het rapport “de kwaliteit van de Schelde in 1994” is het eerste tastbare resultaat van de I.C.B.S.. Voor het eerst is een officiële visie, die de goedkeuring van alle Verdragspartijen van het Schelde stroomgebied wegdraagt, beschikbaar (zie samenvatting in hoofdstuk 4). Hoewel uit dit enorme syntheseswerk blijkt dat nog heel wat werk moet worden verricht om dit stroomgebied beter te leren kennen en de kwaliteit ervan te verbeteren, is toch een echte coördinatie op gang gekomen. Dat is een eerste stap naar een volledige toepassing van het Verdrag van Helsinki.

3.2.2 WERKGROEP 2 « EMISSIES »

- De werkgroep WGS2 heeft eerst de structuren van de werkgroep en van haar subwerkgroep “Calamiteuze verontreinigingen” opgezet. Daarna heeft zij vooral gewerkt aan de redactie van het rapport “de kwaliteit van de Schelde in 1994” en met name aan de hoofdstukken m.b.t. de emissies, de invoering van een gecoördineerd waarschuwings- en alarmnet tussen alle Verdragspartijen om calamiteuze verontreinigingen efficiënt te bestrijden. Verder heeft zij in overleg met de WGS1 gewerkt aan de redactie van het Schelde actieprogramma.

- Opvallend in het hoofdstuk emissies is dat een globaal emissieschema van het Schelde stroomgebied met de vuilvrachten voor vijf verschillende parameters BZV, CZV, N, P en zwevend stof is opgesteld. Uit het opstellen van die emissieschema's is gebleken welke verschillen er nog bestaan tussen de Partijen over de berekening van de vuilvracht en welk belangrijk harmonisatiewerk er nog in dit kader door de werkgroep moet worden verricht. De resultaten zijn de vruchten van een eerste poging om deze ramingen te groeperen. Ze zijn nog erg onvolkomen en geven slechts een orde van grootte. Wel kon daardoor beter zicht worden gekregen in de globale acties die op het gebied van de emissies nog moeten worden genomen in het kader van het Schelde actieprogramma en konden de grondslagen worden gelegd voor een echte samenwerking gebaseerd op doorzichtigheid en de wens om met één stem te spreken. (zie ook hoofdstuk 4 van dit verslag).

- Een ander belangrijk in 1997 door deze werkgroep behaald resultaat is het waarschuwings- en alarmsysteem dat voor de voorkoming en bestrijding van calamiteuze verontreinigingen is opgezet. Op het delegatieleidersoverleg van 18 december 1996 werden de modaliteiten voor een internationaal waarschuwings- en alarmnet gepresenteerd en de delegatieleiders hebben zich akkoord verklaard met het houden van een proef die over een periode van 6 maanden zou lopen, verlengbaar is, en die ingaat op maandag 3 februari 1997. Deze modaliteiten gaan uit van 5 waarschuwings- en alarmposten (één per Partij) die als opdracht hebben gekregen elkaar, via een eenvormig formulier, op de hoogte te brengen van elk ongeval op de Schelde of voornaamste zijrivieren. Ook daar bestaan verschillen tussen de systemen en procedures van Partij tot Partij. Op 31 december waren er al 51 meldingen overeenkomstig de door de WGS2.1 voorgestelde modaliteiten, waaruit duidelijk blijkt dat het systeem werkt. Een uiteindelijke evaluatie zal plaatsvinden in 1998, waarna het definitief kan van start gaan. Momenteel legt WGS2.1 de laatste hand aan een inventaris van bronnen die een mogelijk risico voor calamiteuze verontreinigingen inhouden en van de maatregelen die voor de voorkoming en bestrijding van deze calamiteuze verontreinigingen worden genomen. (zie beschrijving van de proef in hoofdstuk 5).

3.2.3 WERKGROEP 3 « GRENSOVERSCHRIJDENDE SAMENWERKING EN GEMEENSCHAPPELIJKE LEEFMILIEUPROJECTEN »

- De werkgroep heeft een nieuw mandaat uitgewerkt zodat het kan dienen als *“forum voor overleg tussen de Partijen over de gevolgen voor de I.C.B.S. van afspraken, gemaakt in andere internationale vergaderingen (bijv. Europese Unie, Verdrag van Helsinki, Osparcom, Noordzeeministersconferentie enz.)”* en overleg kan plegen over de mogelijkheden voor Europese financiering (zie nieuw mandaat in bijlage 5).
- In dit kader heeft deze werkgroep de I.C.B.S. op de hoogte gehouden van de besprekingen over de kaderrichtlijn water en heeft zij de eventuele gevolgen ervan onder de loep genomen. Verder heeft zij gerapporteerd over de stand van zaken van de werkzaamheden m.b.t. de installatie van het Verdrag van Helsinki in juli 1997 en die m.b.t. de invoering van het “Euro-Water”-net door het Europese Leefmilieu-agentschap dat een geharmoniseerd meetnet over de kwaliteit van het oppervlaktewater in de EU wil opzetten.
- Ten slotte werkt de werkgroep WGS3, in het kader van de inkadering van de bestaande grensoverschrijdende overlegstructuren binnen het Schelde stroomgebied waar dezelfde onderwerpen aan bod komen, aan een procedure voor wederzijdse informatie-uitwisseling.

3.2.4 WERKGROEP « EXTERNE COMMUNICATIE »

- Deze recente werkgroep (opgericht op 16 april 1996) heeft een inventaris van de verschillende vormen van externe communicatie voor een internationale commissie opgemaakt, waarbij naar doelgroep werd gedifferentieerd (deskundigen, plaatselijke bestuurders, ambtenaren, journalisten, studenten, groot publiek, verenigingen, enz.). Daarna heeft zij de volgende opmerkingen ter attentie van de I.C.B.S. gemaakt.
- De werkgroep heeft in eerste instantie geconstateerd dat het nuttig is voor de Commissies om een grote openheid ten aanzien van de buitenwereld aan de dag te leggen en in te spelen op de verwachtingen van het publiek en van de pers. De wederzijdse informatie-uitwisseling moet de belangstelling wekken en levendig houden. De vorm van de informatie-uitwisseling moet ook kunnen variëren.
- De werkgroep is het er tevens over eens dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen de communicatie naar buiten vanuit de Commissies zelf en vanuit de Verdragspartijen anderzijds, ten minste in de contacten met de gouvernementele of niet-gouvernementele organisaties. De Commissies zullen zich bij voorrang richten tot de internationale organisaties aangezien de contacten met de nationale organisaties zijn voorbehouden aan de Partijen. In het kader van de voorlichtingsvergaderingen zal de I.C.B.S. door zijn voorzitter en de delegatieleiders worden vertegenwoordigd.
- Ten slotte heeft de werkgroep WGcom het eerste jaarverslag van de I.C.B.S. over de jaren 1995 en 1996 voorgelegd. Het is beschikbaar op het secretariaat van de I.C.B.S. te Antwerpen (zie adres aan het einde van het verslag, na de bijlagen).

4. RAPPORT « DE KWALITEIT VAN DE SCHELDE IN 1994 »

Deze synthese is een samenvatting van het rapport van de I.C.B.S. over de kwaliteit van de Schelde in 1994. Dit eerste I.C.B.S.-rapport, is op 12 juni 1997 door de Plenaire Vergadering van de Commissie goedgekeurd. Het rapport bevat de conclusies van de Werkgroep WGS1 "Waterkwaliteit", aangevuld met de inbreng van de werkgroep WGS2 "Emissies". Zo nodig werden enkele kleine redactionele wijzigingen aangebracht. Bovendien werden enkele elementen omwille van hun informatieve waarde uit de integrale versie overgenomen.

1. INLEIDING

Op 26 april 1994 is het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde ondertekend door de regeringen van de Franse Republiek, het Waalse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Koninkrijk der Nederlanden. Het Vlaamse Gewest heeft het Verdrag ondertekend op 17 januari 1995. Om invulling te geven aan het Verdrag wordt een Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde opgericht. Drie werkgroepen werden ingesteld om de taken van de Commissie uit te voeren, te weten een werkgroep « Waterkwaliteit » (WGS1), een werkgroep « Emissies » (WGS2) en een werkgroep « Grensoverschrijdende samenwerking en gemeenschappelijke leefmilieuprojecten (WGS3).

In 1995 zijn deze werkgroepen op voorlopige titel gestart met de uitvoering van hun mandaten.

Het rapport, dat op 12 juni 1997 door de plenaire vergadering van de I.C.B.S. is goedgekeurd, beschrijft de kwaliteit van de Schelde in 1994, jaar waarin het Verdrag is ondertekend.

Het rapport zal gedurende de komende jaren voor de I.C.B.S. dé toetssteen vormen voor de evaluatie van de ontwikkelingen in het Scheldestroomgebied.

2. ALGEMENE BESCHRIJVING VAN HET STROOMGEBIED VAN DE SCHELDE

2.1 HET STROOMGEBIED VAN DE SCHELDE

De Schelde ontspringt in Frankrijk ten noorden van Saint-Quentin en stroomt vervolgens door Wallonië, Vlaanderen en Nederland alvorens uit te monden in de Noordzee. De lengte van de rivier is 350 km. De Schelde en haar zijrivieren zijn laaglandwaterlopen met geringe stroomsnelheden en afvoer. Een groot deel van de rivier is gekanaliseerd. Meer dan 250 stuwen en sluizen vormen de kunstmatige verbindingen tussen gedeelten van de rivier en tussen de rivier en haar zijrivieren en kanalen. Stroomopwaarts van Gent is de Schelde over een lengte van 138 km gekanaliseerd. Over een lengte van 10 km vormt de Schelde de grens tussen het Waalse en het Vlaamse gewest.

Het deel van de Schelde tussen Gent en Vlissingen is een uniek gebied waar de invloed van het getij zich doet gelden. In het estuarium bevinden zich een zoetwater-, een brakwater- en een zoutwaterzone met geulen, ondiepwatergebieden, zandplaten, slikken en schorren en de bijbehorende levensgemeenschappen van planten en dieren.

2.2 RUIMTEGEBRUIK (PLANOLOGIE) EN MENSELIJKE ACTIVITEITEN

De oppervlakte van het stroomgebied van de Schelde bedraagt 21863 km², waarvan 6680 km² (31%) op Frans grondgebied, 3787 km² (17%) op Waals grondgebied, 9375 km² (43%) op Vlaams grondgebied, 162 km² (1%) op Brussels grondgebied en 1859 km² (8% ; uitsluitend gebaseerd op het landoppervlak) op Nederlands grondgebied. In het stroomgebied wonen

meer dan 10 miljoen mensen. In het kader van de I.C.B.S. werkzaamheden is het stroomgebied van de Schelde onderverdeeld in tien deelstroomgebieden: Bovenschelde, Haine, Scarpe, Leie, Dender, Zenne, Dijle, Demer, Nete en het Schelde estuarium (Zeeschelde en Westerschelde).

Bevolkingsdichtheid

De bevolkingsdichtheid per gemeente varieert aanzienlijk in verschillende delen van het stroomgebied: van minder dan 100 inwoners/km² in landelijke gebieden zoals in het bovenstrooms gebied van de Leie of in een aantal gemeenten van de Provincie Zeeland tot meer dan 2000 inwoners/km² in stedelijke gebieden zoals Antwerpen, Brussel of Lille (Rijsel).

Invloed van de landbouw

Onderscheid wordt gemaakt tussen akkerbouw en veeteelt. Het relatieve aandeel van de akkerbouw in termen van oppervlakte is het grootst (>80%) in de deelstroomgebieden van de Scarpe en Boven-Schelde (Noord-Frankrijk), de Dijle (Wallonië) en in het Nederlands deel van het Scheldestroomgebied. De gebieden met intensieve landbouw zijn gelegen in het Franse deel van het Leiebekken en binnen de gebieden van de Vlaamse bekkencomités van de Leie, de Bovenschelde, de Polders en Gentse kanalen, de Nete en de Demer.

Infrastructuur en vervoer

Het stroomgebied van de Schelde heeft een bijzonder dicht netwerk aan waterwegen en autowegen dat de totstandkoming van een aanzienlijke industriële structuur heeft bevorderd. Het binnenvaartnet is sterk ontwikkeld en grotendeels aan de Europese dimensionering van 1300 t aangepast. De belangrijkste scheepvaartverbindingen zijn: het Verbindingskanaal Duinkerken-Valenciennes, het kanaal Charleroi-Brussel-Rupel, het kanaal Gent-Terneuzen, het Albertkanaal, het kanaal van Saint-Quentin, het Noordkanaal, het Kanaal Gent-Oostende, de Schelde-Rijnverbinding, het kanaal door Zuid-Beveland en het kanaal door Walcheren.

De Westerschelde, het kanaal Gent-Terneuzen en de Zeeschelde vervullen een belangrijke functie als scheepvaartweg van en naar de havens van Vlissingen, Terneuzen, Antwerpen en Gent en hun achterland.

Grondgebruik

Het grondgebruik in het Scheldestroomgebied is divers. Het stroomgebied is in belangrijke mate verstedelijkt. Het bevat diverse industriegebieden met agglomeraties en steden als Lille (Rijsel), Lens, Brussel, Gent en Antwerpen. Voor landbouw bestemde gebieden zijn vrij uniform over het gehele grondgebied verspreid. De bosgebieden zijn zeer beperkt in oppervlakte en worden hoofdzakelijk aangetroffen in het noordoosten van het stroomgebied (Kempen), nabij een aantal grote steden (Brussel, Leuven en Valenciennes) en in het deelstroomgebied van de Haine. Belangrijke wetlandgebieden treft men aan langs de Schelde tussen Gent en Vlissingen, zoals het grootste brakwaterschor van West-Europa, het Verdrongen Land van Saeftinghe.

2.3 ECOLOGISCHE BASISKARAKTERISTIEKEN

Het rapport bevat een eerste overzicht van de bestaande en geplande ecologische meetprogramma's van de Verdragspartijen. Onderscheid is gemaakt tussen projectmatige en routinematige meetprogramma's. Een groot deel van de programma's heeft een tijdelijk

karakter. Meetprogramma's gericht op aquatische macro-invertebraten (bepaling van biotische indices), vissen en watervogels worden over een groot deel van de Schelde uitgevoerd.

Het rapport geeft een overzicht van de lopende acties van de Verdragspartijen voor het aquatisch ecosysteem van de rivier de Schelde en haar estuarium. De Verdragspartijen hebben verschillende visies op de ecologische functies van de Schelde. Visies die mede afhangen van de intensiteit van het menselijk gebruik.

3. WATERBELEID, ORGANISATIE VAN HET WATERBEHEER EN KWALITEITSDOELSTELLINGEN

Aan de basis van de werkzaamheden van de Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde liggen door de Verdragspartijen ondertekende internationale verdragen en afspraken. Van toepassing zijn met name :

- richtlijnen van de Europese Unie (emissiecontroles, specifieke kwaliteitsdoelstellingen, behandeling van stedelijk afvalwater, bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen, bescherming van water tegen verontreiniging door gevaarlijke stoffen);
- het Verdrag van Helsinki over de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren;
- de Overeenkomst over de bescherming van het Mariene Milieu van de Noord-Oost Atlantische Oceaan (OSPAR);
- de verklaringen en aanbevelingen van de Ministeriële Conferenties over de Bescherming van de Noordzee.

Elke Verdragspartij kent vanuit verschillende historische en sociaal-economische achtergronden een eigen waterbeleid en organisatie van het waterbeheer.

De kwaliteitsdoelstellingen die gesteld zijn aan het water van de Schelde zijn per Verdragspartij soeverein bepaald en lopen op onderdelen uit elkaar. In Frankrijk zijn de kwaliteitsklassen 1 (vanaf de bron tot aan Denain) en 3 (tussen Denain en Bléharies) van toepassing. Kwaliteit 1 laat een normaal leven van de vissen toe met inbegrip van de meest kwetsbare soorten. Kwaliteit 3 is een middelmatige kwaliteit waarbij vissterfte tot de mogelijkheden behoort. In het Waalse gewest is de Belgische basiskwaliteit van toepassing. In het Vlaamse gewest is de Vlaamse basiskwaliteit van toepassing, en op het traject van Warcoing tot Bossuit tevens de doelstellingen voor de productie van drinkwater. In Nederland zijn de Nederlandse basiskwaliteit en de doelstellingen voor zwemwater en schelpdierwater voor de gehele Westerschelde van kracht.

4. KWALITEIT VAN DE SCHELDE

Het rapport biedt een overzicht van de waterkwaliteitsmeetnetten van de Verdragspartijen (situatie 1994). De waterkwaliteit wordt beschreven in een aantal meetlocaties waar routinematig metingen worden uitgevoerd. In dit rapport ligt de nadruk op oppervlaktewater en ongewervelde organismen. Een aantal locaties uit die meetnetten is geselecteerd voor opname in het homogeen waterkwaliteitsmeetnet voor de Schelde, dat in voorbereiding is. Van deze geselecteerde locaties worden de kwaliteitsgegevens over 1994 en de evolutie van de kwaliteit in de periode 1984-1994 gepresenteerd. De biologische kwaliteit van de Schelde wordt geïllustreerd aan de hand van de Belgische biotische index.

Waterkwaliteit van de Schelde

In dit rapport worden uitsluitend kwaliteitsgegevens gepresenteerd die door elke Verdragspartij zijn ingediend. Voor Frankrijk, het Waalse gewest en Nederland betreft het meetgegevens over de periode 1984-1994. Voor het Vlaamse gewest betreft het gegevens vanaf 1990 (Vlaamse Milieumaatschappij); gegevens van voor 1990 zijn wel voorhanden, maar zijn niet talrijk en afkomstig van verschillende instanties. De gegevens betreffen de stoffen/parameters van de door de I.C.B.S. vastgestelde lijst van voor de waterkwaliteit van de Schelde relevante stoffen/parameters: temperatuur, pH, geleidbaarheid, opgelost zuurstofgehalte, nitriet, nitraat, ammoniak, ammonium, Kjeldahlstikstof, totaal stikstof, totaal fosfor, orthofosfaat, chloride, sulfaat, zwevend stofgehalte, biochemisch zuurstofverbruik, chemisch zuurstofverbruik, chlorophyl en een biologische index. Deze lijst van stoffen/parameters kan zonodig door de I.C.B.S. worden uitgebreid.

De kwaliteit van de Schelde wordt beschreven aan de hand van kwaliteitsgegevens van 26 locaties, gaande van bron naar monding:

- Frankrijk : Crèvecœur, Proville, Eswars, Neuville, Rouvignies, Trith St. Léger, Fresnes, Vieux Condé, Mortagne 1;
- Waals gewest : Bléharies, Kain, Pottes;
- Vlaams gewest : Warcoing, Avelgem, Oudenaarde, Zingem, Gent, Destelbergen, Wetteren, Zele, Dendermonde, Antwerpen;
- Nederland : Schaar van Ouden Doel, Hansweert, Terneuzen, Vlissingen.

De Schelde : van de bron tot Dendermonde

Van de bron tot aan Dendermonde daalt het jaargemiddelde opgelost zuurstofgehalte in 1994 tot een minimum bij Dendermonde (3,4 mg/l). Vanaf Kain doet zich de invloed gelden van de agglomeratie Doornik, de Zwarte Spierebeek, het Spierkanaal en de Grote Spierebeek door een afname van het zuurstofgehalte.

In de periode 1984-1994 is het jaargemiddelde CZV-gehalte voor de meeste locaties min of meer stabiel tot 1991, waarna een licht dalende trend zich inzet. Verhogingen zijn toe te schrijven aan de invloed van geïndustrialiseerde stedelijke gebieden (Denain, Trith Saint Léger, Condé, Fresnes en voor een deel Doornik) en zijrivieren als de Spierbeken en de Haine.

In de periode 1984-1994 zijn de jaargemiddelde gehalten aan Kjeldahlstikstof en ammonium vrijwel constant tussen Eswars en Fresnes. Van Vieux-Condé tot Oudenaarde treedt een geleidelijke daling op vanaf 1991. Ook tussen Oudenaarde en Dendermonde is er een duidelijk waarneembare dalende trend. De invloed van de Haine vertaalt zich in hogere gehalten tussen Fresnes en Vieux-Condé.

In de periode 1984-1994 vertoont de ontwikkeling van het jaargemiddelde nitraatgehalte voor alle meetlocaties een stabiliteit tot 1992, waarna een stijgende trend waarneembaar wordt. De stijging is in verband te brengen met een stijging van het zuurstofgehalte en de daling van de ammoniumconcentratie.

In 1994 wordt voor totaal fosfor en orthofosfaat een stijging waargenomen tussen Neuville en Destelbergen met duidelijke pieken ter hoogte van Bléharies, Pottes en Destelbergen als gevolg van huishoudelijke en industriële afvalwaterlozingen (Scarpe, Zwarte Spierebeek, het Spierkanaal, de Grote Spierebeek en de agglomeratie Gent). Vanaf 1990 is voor beide parameters een dalende trend waarneembaar op alle meetlocaties.

De Zeeschelde en de Westerschelde

Door menging van zoet rivierwater met zout zeewater nemen stroomafwaarts van Antwerpen de zuurstofverzadiging, de geleidbaarheid, de chloride en sulfaat concentratie toe en de totaalfosfor en orthofosfaatconcentratie af. Tussen Dendermonde en Hansweert treedt een lichte verbetering van de zuurstofverzadiging op door de aanvoer van zuurstofrijk zeewater, de

zuiveringsinspanningen in de stroomgebieden van de Zeeschelde, de Nete, de Dender, de Dijle en de Demer en door de afvoer van een belangrijk deel van de vuilvracht van de Leie en de Bovenschelde (via het kanaal Gent-Terneuzen en het kanaal van Schipdonk).

Door de jaren heen varieert bij de grens de zuurstofverzadiging. Er komen nog regelmatig zuurstofconcentraties lager dan de norm van 5 mg/l voor. Bij Vlissingen is het water nagenoeg verzadigd met zuurstof.

Door de slechte waterkwaliteit bovenstrooms is stikstof in het aangevoerde water vooral in de vorm van ammonium aanwezig. De aanwezigheid van zuurstof tussen Dendermonde en de Belgisch-Nederlandse grens maakt nitrificatie mogelijk. Deze processen zijn verantwoordelijk voor de daling van ammonium en de verhoudingsgewijze stijging van nitraten stroomafwaarts. Tenslotte daalt het nitraatgehalte weer als gevolg van verdunning met zeewater in het mondingsgebied van de Westerschelde.

Biologische kwaliteit van de Schelde

Frankrijk, het Waalse en het Vlaamse gewest voeren analyses uit op basis van studie van de benthische macro-invertebraten gemeenschappen in de Schelde. Het gebruik van een biologische index maakt het mogelijk een beeld te verkrijgen van de ecologische toestand van de waterlopen over een relatief lange periode (weken, maanden). Dit in aanvulling op de resultaten van het fysisch-chemisch onderzoek dat momentopnames oplevert van de waterkwaliteit.

Voor zoute watersystemen als de Westerschelde is geen vergelijkbare biologische index beschikbaar. Er worden echter wel biologische meetprogramma's uitgevoerd in de Westerschelde. Hierover zal in latere rapporten worden bericht.

De diversiteit in de fauna voor de gehele, grotendeels gekanaliseerde Schelde is gering. Er zijn in 1994 voornamelijk groepen invertebraten aangetroffen die afhankelijk zijn van de milieus die rijk zijn aan organische stoffen en die weerstand bieden tegen deze vorm van verontreiniging. Op het totaal van de gemeten en berekende indexen duidt 78% van de resultaten op een zeer slechte biologische kwaliteit van de Schelde. De kwaliteit wordt steeds slechter in benedenstroomse richting, waarbij het percentage van de analyseresultaten dat duidt op een zeer verontreinigde situatie varieert van 50% in Frankrijk tot 98% in Vlaanderen. De biologische kwaliteit is niet alleen afhankelijk van de waterkwaliteit, maar ook van de diversiteit en de kwaliteit van habitats.

5. TOETSING AAN DE KWALITEITSDOELSTELLINGEN

In dit rapport wordt per Verdragspartij de toetsing aan de kwaliteitsdoelstellingen voorgesteld, welke zij op de desbetreffende trajecten van de Schelde in 1994 heeft geformuleerd.

- In Frankrijk geldt van de bron tot aan Denain kwaliteitsklasse 1. Van de bron tot aan Cambrai wordt deze kwaliteitsdoelstelling gehaald voor de gekanaliseerde Schelde. In de oorspronkelijke loop van de rivier, parallel aan het gekanaliseerde traject wordt de doelstelling niet gehaald (kwaliteitsklassen 2 en 3). Met name stikstof, fosfor, zwevend stof en zuurstofbindende stoffen zijn verantwoordelijk voor de overschrijding van de doelstellingen. Op het traject van Cambrai naar Bléharies wordt de kwaliteitsdoelstelling 3 stroomafwaarts van de samenvloeiing met de Haine niet gehaald, met name door normoverschrijdingen voor stikstof en fosfor.

- In het Waalse gewest In het Waals Gewest zijn de basiskwaliteitsnormen voor het water van het openbaar hydrografisch net van toepassing op de Schelde overeenkomstig het koninklijk besluit van 4 november 1987. In 1994 worden deze kwaliteitsnormen gehaald voor de door de ICBS als relevant bevonden stoffen/parameters met uitzondering van ammoniumstikstof waar op de meetlocaties Bléharies, Kain en Pottes niet aan de normen wordt voldaan.

- In het Vlaamse gewest gelden de kwaliteitsdoelstellingen volgens het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 (VLAREM II). In 1994 voldoen de meetwaarden van de volgende 8

stoffen/parameters niet aan de doelstellingen op alle geselecteerde meetlocaties : opgeloste zuurstof, ammoniak (NH₃-N), ammonium (NH₄-N), orthofosfaat en biotische index. Voor totaalfosfor wordt de doelstelling alleen gehaald op de meetlocatie « Antwerpen grens ». De kwaliteitsdoelstelling voor geleidbaarheid wordt overschreden op vier meetlocaties (Warcoing, Wetteren, Dendermonde en Hemiksem). Incidenteel worden de doelstellingen overschreden voor temperatuur, pH, Kjeldahl-stikstof en chloride. Wat de zuurstofhuishouding betreft kan de Schelde in Vlaanderen worden aangemerkt als vervuild tot zeer vervuild.

•In het kader van dit rapport zijn de meetwaarden van vier locaties in de Westerschelde (1994) getoetst aan de door Nederland gehanteerde waterkwaliteitsdoelstellingen. In principe zijn alle stoffen/parameters waarvoor normen zijn gesteld en waarvoor voldoende meetgegevens voorhanden zijn getoetst aan de doelstellingen. Van de I.C.B.S.-lijst van relevante stoffen/parameters worden de normen overschreden voor opgeloste zuurstof (bij Belgisch-Nederlandse grens), totaal stikstof (alle meetlocaties) en totaal fosfor (alle meetlocaties met uitzondering van Vlissingen). De fysisch-chemische waterkwaliteit verbetert in stroomafwaartse richting van de Belgisch-Nederlandse grens naar Vlissingen. De menging van zoet rivierwater met zout zeewater is hiervoor gedeeltelijk verantwoordelijk. Naast de I.C.B.S.-parameters worden in de Westerschelde in 1994 voor een aantal zware metalen (cadmium, kwik en koper) en organische microverontreinigingen de Nederlandse basiskwaliteitsdoelstellingen niet gehaald.

6. EMISSIES IN HET SCHELDESTROOMGEBIED

Emissieschema §

De emissies zijn in eerste instantie geïnventariseerd voor vijf verontreinigende stoffen/parameters : biochemisch zuurstofverbruik, chemisch zuurstofverbruik, zwevende stof, totaal stikstof en totaal fosfor. De emissiebalans is voor elk van deze parameters in de vorm van een emissieschema gepresenteerd. In de schema § worden drie hoofdcategorieën van emissies (uitgedrukt in gemiddelde dagvrachten) onderscheiden : industriële, huishoudelijke en diffuse bronnen. Onderscheid wordt gemaakt tussen emissieroute (via riolering of directe lozing in oppervlaktewater) en wel of geen zuivering in een openbare installatie.

Emissiecijfers

Voor de parameter biochemisch zuurstofverbruik (BZV) bijvoorbeeld bedraagt de uiteindelijk geloosde vuilvracht van het rioleringsnetwerk in het oppervlaktewater van het Scheldestroomgebied 12,6 miljoen inwoner-equivalenten. Dit na verwijdering van een vuilvracht van slechts 3,4 miljoen inwoner-equivalenten via collectieve zuiveringsinstallaties.

De bedrijven die niet op het openbare zuiveringsnetwerk zijn aangesloten lozen na zuivering « slechts » 2,4 miljoen inwoner-equivalenten. De bijdrage van de diffuse verontreinigingsbronnen wordt globaal geschat op 1 à 2 miljoen inwoner-equivalenten voor BZV.

Voor de parameter totaal stikstof is het belangrijkste aandeel afkomstig van het stedelijk afvalwater. Twee derde daarvan komt van niet op waterzuiveringsstations aangesloten riolen. Het resterende gedeelte is afkomstig van diffuse bronnen (onder meer gegenereerd door landbouwactiviteiten).

- 1e schema
% BZV-vuilvracht in het oppervlaktewater
zuiveringsstations 9% ; diffuse lozingen 10% ; industrie-lozingen 17% ; stedelijk afvalwater 64%
- 2e schema
% CZV-vuilvracht in het oppervlaktewater
- 3e schema

- % SS-vuilveracht in het oppervlaktewater
- 4e schema
- % N-vuilveracht in het oppervlaktewater
- 5e schema
- % P-vuilveracht in het oppervlaktewater

Investerings

Door de vijf Verdragspartijen zijn de laatste jaren al talrijke rioleringscollectoren en zuiveringsinstallaties in het Scheldestroomgebied in bedrijf genomen. In Frankrijk, het Waalse gewest, het Brussels Hoofdstedelijk gewest, het Vlaamse gewest en Nederland zijn investeringsprogramma's in uitvoering gericht op het halen van de doelstellingen uit de Europese Richtlijn voor de behandeling van stedelijk afvalwater.

In het rapport is een overzicht van de geplande investeringen van de waterzuiveringsstations met een capaciteit van meer dan 5000 I.E. (inwoner-equivalent) opgenomen. De investeringen beogen ofwel de verbetering van het zuiveringsproces in de bestaande zuiveringsstations (bijv. renovatie, verwijdering van nutriënten), ofwel de bouw van nieuwe zuiveringsstations.

In totaal vertegenwoordigen de investeringen per Verdragspartij :

Frankrijk :	1.017.000 I.E.
Waals gewest :	788.000 I.E.
Vlaams gewest :	509.000 I.E.
Brussels Hoofdstedelijk gewest :	360.000 I.E.
Nederland :	investerings in 13 zuiveringsstations (geen gegevens in I.E.)

Calamiteuze verontreinigingen

In het rapport wordt een inventaris beschreven van bestaande waarschuwings- en alarmeringsprocedures in 1996 voor elk van de Verdragspartijen. Vervolgens worden praktische modaliteiten voorgesteld voor informatie-uitwisseling in geval van calamiteuze verontreiniging die op de waterkwaliteit stroomafwaarts van een grens een invloed kan hebben. Deze modaliteiten zijn niet bedoeld om bestaande binnenlandse regelingen van de Verdragspartijen te vervangen, maar veeleer te beschouwen als aanvulling op die binnenlandse regelingen. Doel is een adequate grensoverschrijdende informatievoorziening mogelijk te maken. Op 3 februari 1997 is een proef van start gegaan met een internationaal informatieuitwisselings- en waarschuwingssysteem.

7. EMISSIEREDUCTIEPROGRAMMA'S EN ACTIES VOOR ECOLOGISCH HERSTEL

7.1 EMISSIEREDUCTIEPROGRAMMA'S EN ACTIES VOOR ECOLOGISCH HERSTEL

Zie onderstaande cijfers per Verdragspartij :

Frankrijk :

- heffingen 1994: inwoners: 226 miljoen FRF – industrie: 66 miljoen FRF
- totale zuiveringscapaciteit in 1994: 3,7 miljoen I.E.
- investeringen in 1994: totaal: 526 miljoen FRF
- zuiveringsinspanning van de industrie: 155 miljoen FRF

Waals gewest :

- totale zuiveringscapaciteit in 1994: 850.000 I.E.
- voorziene heffingen in 1996: 2,8 miljard BEF (heel Wallonië)

- investeringen 1996-1999: 4 miljard BEF/jaar (heel Wallonië)

Vlaams gewest :

- investeringen via Aquafin (aanleg, uitrusting en overnames installaties): 6 miljard BEF/jaar voor de periode 1991-2000 (heel Vlaanderen)
- investeringen voor de renovatie en aanpassing van de bestaande zuiveringsinfrastructuur: 1 miljard BEF/jaar gedurende 10 jaar (heel Vlaanderen)
- totale zuiveringsinfrastructuur in 1997: ongeveer 6 miljoen I.E. (heel Vlaanderen)
- in Vlarem II werd een sluitende beleidsvisie inzake rioleringsbeleid onderbouwd die door de diverse beleidsniveaus en administraties in de concrete voorbereiding en dagdagelijkse uitvoering van het beleid moet geïmplementeerd worden (bijv. uitvoering van de EU-Richtlijn inzake de behandeling van stedelijk afvalwater)
- heffingen in 1996: ongeveer 8 miljard BEF .

Brussels Hoofdstedelijk gewest :

- zuiveringsstation Brussel-Noord: voorbereidende studies
- zuiveringsstation Brussel-Zuid: in aanbouw – capaciteit 360.000 I.E.

Nederland :

- 97 % van het huishoudelijk afvalwater wordt behandeld
- de bestaande zuiveringsstations voldoen aan de EU-Richtlijn inzake de behandeling van stedelijk afvalwater voor de verwijdering van fosfaat
- de zuiveringsstations zullen in 1998, 2000 of 2002 voldoen aan de EU-Richtlijn inzake de behandeling van stedelijk afvalwater voor de verwijdering van stikstof.

7.2 LOPENDE ACTIES OVER HET ECOLOGISCH HERSTEL VAN DE SCHELDE

Frankrijk :

- actieprogramma's werden uitgevoerd voor de Mark, de Selle en de Sensée
- om de achterstand inzake onderhoud weg te werken worden sinds 1993 onderhoudswerken m.b.v. zachte methoden op een vijftiental waterlopen uitgevoerd.

Waals gewest :

- riviercontracten: integrale aanpak van de herstelmaatregelen voor het stroomgebied (door een rivierbekkencomité): Dender en Dijle. In voorbereiding: Trouille en Grande Honelle
- oprichting van natuurparken met beschermde status: Les Hauts Pays, Scarpe-Schelde en Les Collines.

Vlaams gewest :

Ecologische impulsgebieden Schelde-Dender-Durme (220 km rivier)

De hoofddoelstelling van de ecologische impulsgebieden is het behoud en de ontwikkeling van de natuurwaarden van de Zeeschelde. Dit moet leiden tot een duurzaam functionerend ecosysteem.

Dit project bestaat uit de volgende onderdelen:

- verwerven van gronden en het afsluiten van beheerscontracten;
- beheersplan voor de schorren;
- project LIFE/MARS (Marsh Amelioration along the River Scheldt);
- integratieproject voor mindervaliden en tewerkstellings- en opleidingsinitiatieven;
- AMIS (Algemene Milieu Impact Studie voor het SIGMA-plan): er worden mogelijkheden bestudeerd voor combinaties van veiligheidsmaatregelen en natuurontwikkelingsprojecten (bijv. realisering van overstromingsgebieden).
- ecologisch impulsgebied Demer en Dijle;

- aangeduid als wetland van internationale betekenis voor de bescherming van de watervogels (Conventie van RAMSAR): schor bij Doel, het Galgenschoor bij Lillo, het Groot Buitenschoor te Zandvliet;
- aangeduid als speciale beschermingszones tot het behoud van de Europese vogelstand (Richtlijn 79/409): Durme en middenloop van de Schelde, uiterwaarden van de Beneden-Zeeschelde, het grootste deel van de uiterwaarden is als Natuurkerngebied opgenomen in het voorontwerp van de Groene hoofdstructuur voor Vlaanderen.

Nederland :

- Derde rapport over het waterbeheer :
 - versnelde terugdringing van de verontreiniging;
 - behoud, herstel en ontwikkeling van de Ecologische Hoofdstructuur en herstel specifieke biotopen;
 - duurzaam gebruik;
- Het Beleidsplan Westerschelde (1991) met als hoofddoelstelling: "Het, met behoud en inachtneming van de scheepvaartfunctie van het gebied en de ontwikkelingsmogelijkheden daarvan (met de daaraan gekoppelde zeehaven- en industriële activiteiten), creëren van een zodanige situatie, dat natuurfuncties kunnen worden gehandhaafd en hersteld en voorts potentiële natuurwaarden kunnen worden ontwikkeld. Dit dient tevens te leiden tot een goede uitgangssituatie voor de ontwikkeling van visserij- en recreatiefuncties. Het belang van de waterkeringen dient daarbij te worden gewaarborgd";
- Het Project OOSTWEST : Hierin worden het huidige fysisch en biologisch functioneren van de Westerschelde en de effecten daarop van het maatschappelijk gebruik beschreven. Verder worden de mogelijkheden bestudeerd voor de ontwikkeling van een fysische structuur voor het Schelde-estuarium, gericht op een optimaal functioneren als vaarweg en als estuarien ecosysteem;
- Project Watersysteem Verkenningen (WSV): Hierin wordt een gebiedsanalyse uitgevoerd en worden de doelstellingen voor het watersysteem nader uitgewerkt;
- Het Project LIFE/MARS (zie Vlaams Gewest);
- Het Project LAMSOOR: Hierin wordt de schorontwikkeling bestudeerd na aanleg van een schorverdedigingsconstructie;
- Het Project MOVE (Monitoring Verruiming Westerschelde).

Voor meer inlichtingen over het volledige rapport "de kwaliteit van de Schelde in 1994" kunt u terecht op het secretariaat van de INTERNATIONALE COMMISSIE VOOR DE BESCHERMING VAN DE SCHELDE (I.C.B.S.)

Zie praktische gegevens in bijlage 7

5. DE WAARSCHUWINGS- EN ALARMPROEF VOOR CALAMITEUZE VERONTREINIGINGEN IN HET SCHELDESTROOMGEBIED

Overeenkomstig het besluit van het Delegatieleidersoverleg van 18 december 1996 en van de Plenaire Vergadering van 12 juni 1997 is door de Werkgroep WGS 2-1 "Calamiteuze verontreinigingen" een waarschuwings- en alarmproef voor calamiteuze verontreinigingen tussen alle Verdragsluitende Partijen van 3 februari 1997 tot 8 januari 1998 gehouden.

Deze exercitie had tot doel de uitwisseling van waarschuwings- en alarmmeldingen tussen de Verdragspartijen te testen ingeval van een calamiteuze verontreiniging van het water of ingeval van een gebeurtenis die een risico inzake calamiteuze verontreiniging voor heel het Schelde stroomgebied inhoudt met het oog op het uitvoeren van artikel 5, lid 1 *"het organiseren van de samenwerking tussen de verschillende nationale of regionale waarschuwings- en alarmnetten en het bevorderen van de uitwisseling van informatie met het oog op het voorkomen en het bestrijden van calamiteuze verontreiniging"*.

De WGS2-1 heeft voor deze exercitie voor tijdelijke praktische modaliteiten gezorgd met onder meer de instelling per Partij op haar grondgebied van een hoofdwaarschuwingspost die alle informatie m.b.t. calamiteuze verontreinigingen over haar gedeelte van het Schelde stroomgebied kan centraliseren, analyseren en ingeval van gevaar voor de buurlanden deze kan doormelden aan de andere landen of gewesten die aan de Schelde of zijn zijrivieren zijn gelegen alsmede aan de betrokken lokale autoriteiten. Een voorlopig tweetalig eenvormig meldingsformulier voor calamiteuze verontreinigingen is daartoe opgesteld.

Tussen 3 februari en 8 januari 1998 werden 54 meldingen naar elk van de Hoofdwaarschuwingsposten, alsmede naar het secretariaat van de I.C.B.S. gestuurd (zie lijst in bijlage 6).

Op zaterdag 4 oktober 1997 werd de procedure getest door het opsturen van een simulatie van een calamiteuze verontreiniging stroomopwaarts in Frankrijk op de Lys. De conclusies van deze test en de naar aanleiding van deze test en proefperiode gemaakte opmerkingen zijn hieronder weergegeven.

Opmerkingen :

1. Elke post moet zorgen voor de updating van de meldingsformulieren, enige garantie dat men de goede telefoonnummers heeft.
2. De ingestelde procedure moet dus opgevolgd worden. Zo moet worden nagegaan of de bestemmingen de formulieren wel degelijk ontvangen hebben.
3. Een efficiënte reactie op een melding hangt vooral af van de kwaliteit van de doorgemelde gegevens.
4. De goede lokalisatie van de calamiteuze verontreiniging is een essentieel gegeven.
5. Het is duidelijk dat de verantwoordelijke van elke post de ernst van een ongeval en de relevantie van het doormelden van de informatie aan het buurland moet inschatten.
6. Tot op heden gebruikt geen enkele delegatie parametrische detectiedrempels voor de waarschuwingen en alarmmeldingen. Dit punt is voor de Schelde nog niet rijp.
7. Deze test heeft het ook mogelijk gemaakt te constateren dat het netwerk van Hoofdwaarschuwingsposten na slechts 8 maanden praktijk goed werkt. Daardoor werd het voor elke Partij mogelijk (Brussel, Frankrijk, Nederland, Wallonië) om per Partij een post te kiezen of er een op te richten, die 24/24 uur werkt, 7dagen/7, die het mogelijk maakt de gegevens over de calamiteuze verontreinigingen in het Schelde stroomgebied te centraliseren of over te maken zowel intern als aan de andere gewesten of landen. Opgemerkt dient evenwel te worden dat het Vlaams Gewest nog geen definitieve beslissingen over zijn hoofdwaarschuwingspost heeft genomen.

8. De duur van de proef lijkt te hebben volstaan om een goede evaluatie van het ingestelde netwerk te maken en dus wordt voorgesteld om deze exercitie te beëindigen waarbij de wederzijdse informatie-uitwisseling over calamiteuze verontreinigingen volgens de voorgestelde procedures wordt voortgezet.
9. Ten slotte wordt in het kader van de voorkoming van calamiteuze verontreinigingen aanbevolen dat alle Partijen worden geïnformeerd over relevante gebeurtenissen op de Schelde of één van zijn zijrivieren.

Conclusies

Deze evaluatieperiode heeft dus aangetoond dat het vanaf vandaag mogelijk is om de samenwerking inzake calamiteiten in een gecoördineerd netwerk onder te brengen, met een hoofdwaarschuwingsspost per Verdragsluitende Partij en een eenvormige gegevensoverdracht zonder te raken aan de momenteel voor elk van hen bestaande procedures. De WGS2.1 zal dan ook de Plenaire Vergadering die op 9 maart 1998 wordt gehouden, voorstellen om dit systeem definitief in te stellen.

6. CONCLUSIES EN PERSPECTIEVEN

In 1997 kwam er een einde aan de voorlopige fase van de Commissie nadat op 1 januari 1998 het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde officieel in werking is getreden. Dit jaar is des te belangrijker daar de grondslag voor een concrete actieve samenwerking ter verbetering van de kwaliteit van de Schelde voor de komende 25 jaar wordt gelegd.

Zo vormt het rapport “de kwaliteit van de Schelde in 1994” de eerste globale beschrijving van de kwaliteit van de Schelde, de kenmerken van heel het stroomgebied, de sociaal-economische, culturele en bestuurlijke aspecten ervan en zelfs wanneer het maar tot enkele parameters beperkt is en dus een onvolledig en onvolkomen beeld schetst, geeft het toch een homogene visie, van de bron tot de monding, die kan dienen als basis voor de uitwerking van het Schelde actieprogramma.

Dit jaar is tevens gekenmerkt door de invoering van een homogeen meetnet voor heel de loop van de Schelde, dat in januari 1998 effectief van start zal gaan. Dit net zal, naast een globale monitoring van de waterkwaliteit, ook tot een gemeenschappelijke evaluatie van het Schelde actieprogramma en de opvolging ervan bijdragen.

De in 1997 uitgevoerde werkzaamheden m.b.t. de calamiteuze verontreinigingen zullen tevens de invoering van een waarschuwings- en alarmsysteem voor de Schelde mogelijk maken. Daardoor wordt de uitwisseling van meldingen tussen Partijen, de voorkoming van calamiteuze verontreinigingen en een efficiëntere bestrijding van verontreiniging vergemakkelijkt.

Ten slotte zullen de werkgroepen, aan de hand van hun besprekingen en voorstellen, ervoor zorgen dat in 1998 een eerste Schelde actieprogramma wordt goedgekeurd dat zich uitstrekt over drie periodes, de korte termijn tot 2003, de middellange termijn tot 2013 en de lange termijn die 25 jaar bedraagt. Iedere oeverbewoner en iedere inwoner van het Schelde stroomgebied zal een bijdrage dienen te leveren aan de inspanningen van de Commissie met het oog op een schonere Schelde en een behouden natuur voor het nageslacht.

BIJLAGE 1

TEKSTEN VAN DE PARTIJEN HOUDENDE INSTEMMING MET HET VERDRAG INZAKE DE BESCHERMING VAN DE SCHELDE

BIJLAGE 2

DELEGATIES VAN DE VERDRAGSLUITENDE PARTIJEN EN WAARNEMERS IN DE I.C.B.S. IN 1997

Verdragsluitende Partijen in de I.C.B.S.

Franse Republiek

- de heer Samy HOFMANN, *delegatieleider*, Ministerie van Buitenlandse Zaken
- de heer Jean-Loïc NICOLAZO, Directie Water, Ministerie van Leefmilieu
- de heer Jacques VERNIER, Voorzitter van het Bekkencomité Artois-Picardie
- de heer Jean-René LECERF, Vice-Voorzitter van de Conseil général du Nord
- de heer Jean-Pierre HANNEBELLE, Administrateur van het Bekkencomité Artois-Picardie
- de heer Philippe GUILLARD, Directeur van de Agence de l'Eau Artois-Picardie
- de heer Martial GRANDMOUGIN, adjunct-Directeur van de Agence de l'Eau Artois-Picardie
- de heer François NAU, Chef, Service de la navigation du Nord-Pas-de-Calais

Koninkrijk der Nederlanden

- de heer Jan R. HOOGLAND, *delegatieleider*, Hoofddirecteur water, Ministerie van Verkeer en Waterstaat *tot 12 juni 1997*, de heer G. VERWOLF, Directeur Water, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, *delegatieleider met ingang van 13 juni 1997*,
- de heer C.J. COLIJN, Hoofdingenieur Directeur Milieu en Waterstaat, Provincie Zeeland
mevrouw L.C. POPPE de LOOFF, Wethouder gemeente Vlissingen, Vereniging Nederlandse Riviergemeenten,
- de heer N.P. van ZUTPHEN, Ministerie van Buitenlandse Zaken *tot 31 augustus 1997*, de heer Frank de HOOP SCHEFFER, Ministerie van Buitenlandse Zaken *met ingang van 1 september 1997*,
- de heer A.G. van MALENSTEIN, Directeur Afdeling water, Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
- de heer Henk L.F. SAEIJS, Hoofdingenieur-Directeur, Rijksinstituut voor Kust en Zee-Directie Zeeland
- de heer P.H.A. HOOGWEG, Hoofdingenieur-Directeur, Rijksinstituut voor Kust en Zee *tot 30 juni 1997*, de heer Dik TROMP, Hoofdingenieur-Directeur, Rijksinstituut voor Kust en Zee *met ingang van 1 april 1997*
- de heer Carel H.V. de VILLENEUVE, Directie Water, Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

- de heer André THIRION, *delegatieleider*, Brussels Instituut voor Milieubeheer
de heer Jean-Michel MARY, Cabinet-Directeur van de Minister Gosuin
- de heer Thierry VARET, Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Bestuur Uitrusting en Vervoer

Vlaams Gewest

- de heer Michel BRUYNEEL, *delegatieleider*, afdelingshoofd Informatie voor de administrateur-generaal, V.M.M., *tot 30 november 1997*, de heer Karel DE BRABANDER, Directeur Internationale betrekkingen, V.M.M., *met ingang van 1 december 1997*,
- de heer Wouter GODERIS, directeur-ingenieur voor de directeur-generaal, AMINAL
- de heer Stan BEERNAERT, directeur-generaal, V.M.W.
- de heer Marc VERHAEGEN, adviseur in het kabinet van de heer Theo Kelchtermans, Vlaamse minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, afgevaardigde van de Vlaamse Minister voor Leefmilieu
- de heer Jozef VAN HOOFF, Afdelingshoofd, Administratie Waterwegen en Zeewezen, voor de Vlaamse Minister van Openbare Werken

- de heer Patrick MEIRE, werkleider, voor de directeur van het Instituut voor Natuurbehoud
- de heer Philippe MUYTERS, administrateur-generaal, voor de voorzitter van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
- de heer Dirk UYTENDAELE, adjunct van de directeur, voor de voorzitter van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen

Waals Gewest

- de heer Claude DELBEUCK, *delegatieleider*, Directeur-generaal, Hoofddirectie Natuurbehoud en Leefmilieu
- de heer Robert BINET, Inspecteur-generaal, Afdeling Water, Hoofddirectie Natuurbehoud en Leefmilieu
- de heer José SMITZ, **Directeur van het Centre Environnement van de Universiteit van Luik**
- de heer Thierry DETIFFE, Adviseur van Minister-President Collignon van het Waalse Gewest
- de heer A.TABART, Directeur IDEA (Intercommunale de Développement Economique et d'Aménagement du territoire des régions du Centre et du Borinage)
- de heer G.DELBAR, Directeur, IPALLE (Intercommunale de propreté publique des Régions de Péruwelz, Ath, Leuze, Lessines, Enghien et du Tournaisis).
- mevrouw M. BRAUN verantwoordelijke voor het beheer van de zuiveringsstations, IBW (Intercommunale pour l'aménagement et l'expansion économique du Brabant Wallon).
- De heer M.DECONINCK, Directeur-generaal, SWDE (Société wallonne de Distribution des Eaux).

Waarnemers in de I.C.B.S.

Koninkrijk België

- de heer Robert JANSSENS, Ministerie van Buitenlandse Zaken
- de heer G.PICHOT, B.M.M. (Beheerseenheid Mathematisch Model Noordzee)

Europese Commissie

- de heer HENNINGSSEN, Directeur DG.XI.D
- de heer D.G.LAWRENCE, Hoofd eenheid DG.XI.D1

BIJLAGE 3

ORGANISATIESCHEMA VAN DE I.C.B.S.

BIJLAGE 4**DATA EN PLAATSEN VAN DE VERGADERINGEN VAN DE WERKGROEPEN IN 1997**

Datum	Plaats	WG	Voorzitter	Thema
22/01	ANTWERPEN	1	H. SAEIJS	Waterkwaliteit
5/02	ANTWERPEN	COM	C. de VILLENEUVE	Externe communicatie
7/02	ANTWERPEN	2	M. GRANDMOUGIN	Emissies
17/02	ANTWERPEN	1-ad-hoc	H. SAEIJS	Rapport “de kwaliteit van de Schelde in 1994”
19/02	ANTWERPEN	1	H. SAEIJS	Schelde Actieprogramma
11/03	ANTWERPEN	1-ad-hoc	H. SAEIJS	Rapport “de kwaliteit van de Schelde in 1994”
17/03	ANTWERPEN	COM	de VILLENEUVE	Externe communicatie
18/03	ANTWERPEN	1-ad-hoc	H. SAEIJS	Rapport “de kwaliteit van de Schelde in 1994”
19/03	ANTWERPEN	2-1	OTERDOOM	Calamiteuze verontreiniging
27/03	ANTWERPEN	2	GRANDMOUGIN	Emissies
27/03	ANTWERPEN	1	H. SAEIJS SAEIJS	Rapport “de kwaliteit van de Schelde in 1994”
9/04	ANTWERPEN	1	H. SAEIJS	Waterkwaliteit
17/04	ANTWERPEN	2	GRANDMOUGIN	Emissies
18/06	ANTWERPEN	1 & 2	H. SAEIJS	Schelde Actieprogramma
23/07	ANTWERPEN	3	B. de KERCKHOVE	Helsinki
29/08	ANTWERPEN	COM	C. de VILLENEUVE	Externe communicatie
3/09	ANTWERPEN	1mnt	P. BERNARD	Homogeen meetnet
10/09	VLISSINGEN	2-1	H. OTERDOOM	Calamiteuze verontreiniging
24/09	ANTWERPEN	1 & 2	M. GRANDMOUGIN	Schelde Actieprogramma
13/10	ANTWERPEN	1 & 2	H. SAEIJS	Schelde Actieprogramma
20/10	ANTWERPEN	1mnt	P. BERNARD	Homogeen meetnet
24/10	ANTWERPEN	COM	C. de VILLENEUVE	Externe communicatie
30/10	ANTWERPEN	3	B. de KERCKHOVE	Europese kaderrichtlijn
3/11	ANTWERPEN	1 & 2	H. SAEIJS	Schelde Actieprogramma
7/11	ANTWERPEN	1mnt	P. BERNARD	Homogeen meetnet
17/11	ANTWERPEN	2-1	G. de VRIES	Calamiteuze verontreiniging
15/12	ANTWERPEN	1 & 2 ad-hoc	M. GRANDMOUGIN	Redactiegroep Schelde Actieprogramma

BIJLAGE 5

MANDATEN VAN DE WERKGROEPEN

WGS 1 : Waterkwaliteit

Permanente WG

0. Samenwerken met WGS 2 "Emissies", voor wat betreft de eerste opdracht van het mandaat van deze WG.
1. Op basis van de gegevens, verstrekt door de Partijen, opmaken van een inventaris van de bestaande meetprogramma's en meetnetten, inzake de waterkwaliteit van de Schelde (water, zwevende stoffen, sedimenten, organismen);
2. Opmaken van een inventaris van de meetprogramma's inzake de kwaliteit van het aquatisch ecosysteem;
3. Evalueren en vergelijken van de gegevens geleverd door deze programma's en meetnetten;
4. Voorstellen van de modaliteiten om tot een homogeen meetnet te komen;
5. Formuleren van voorstellen aangaande streefdoelen en het actieprogramma zoals bedoeld in art. 5.d van het Verdrag.
6. Het met regelmaat uitvoeren van gecoördineerde evaluaties van de toestand van de kwaliteit van de Schelde.

WGS 2 : Emissies

Permanente WG

1. Opstellen, in samenwerking met de WGS 1 "Waterkwaliteit", van de lijst van stoffen/parameters afkomstig van diffuse bronnen en puntbronnen van verontreiniging in het stroomgebied, die de waterkwaliteit van de Schelde op relevante wijze beïnvloeden.
2. identificeren van de oorsprong en inventariseren van de verontreinigingsbronnen van de onder punt 1 vermelde stoffen/parameters en opvolgen van hun ontwikkeling.
3. inventariseren van de acties en programma's voor sanering en ter bestrijding van de waterverontreiniging, die op nationaal dan wel regionaal niveau zijn opgesteld, daarin begrepen de wettelijke verplichtingen en de te bereiken doelstellingen.
4. voor de onder punt 1 vermelde stoffen/parameters, opmaken en valideren van een vergelijking tussen de emissie-inventaris en de vrachten in samenwerking met de WGS 1 "Waterkwaliteit";.
5. in het kader van een subwerkgroep "calamiteuze verontreiniging" :
 - a. opmaken van een inventaris op het niveau van de Verdragspartijen, van de bestaande meetstations om accidentele verontreinigingen te detecteren, alsmede van de verkregen resultaten, tussen de Verdragspartijen en op internationaal niveau tussen de bevoegde overheden.

- b. opmaken van een inventaris op het niveau van de Verdragspartijen, van de bestaande waarschuwings- en alarm procedures, tussen de Verdragspartijen en op internationaal niveau tussen de bevoegde overheden.
 - c. opmaken van een inventaris van de mogelijke bronnen voor accidentele verontreiniging en van de maatregelen voor het voorkomen en bestrijden van deze calamiteuze verontreinigingen.
 - d. formuleren van voorstellen gericht op het vaststellen of verbeteren van gecoördineerde waarschuwings- en alarmprocedures.
6. a. bijdragen aan het formuleren van voorstellen aangaande streefdoelen en het actieprogramma zoals bedoeld in art. 5.d) van het Verdrag.
- b. formuleren van doelstellingen voor emissiereductie van de in punt 1 vermelde stoffen/parameters.

WGS 3 : Grensoverschrijdende Samenwerking en Gemeenschappelijke Leefmilieuprojecten (herzien op 12 juni 1997)

Tijdelijke WG

1. Werkgroep WGS 3 dient als forum voor overleg tussen de Partijen over de gevolgen voor de I.C.B.S. van afspraken, gemaakt in andere internationale vergaderingen (bv. Europese Unie, Verdrag van Helsinki, OSPARCom, Noordzeeministerconferenties, ...).
2. De werkgroep herneemt het overleg over de Europese gemeenschappelijke leefmilieuprojecten zodra dit opportuun is ten gevolge van Europese beslissingen over de mogelijke financiering. De werkgroep doet voorstellen aan de plenaire vergadering over het gebruik van Europese kredieten voor betoelaging van initiatieven die onder de doelstellingen van de I.C.B.S. vallen.
3. Voor de uitvoering van dit mandaat kunnen de werkgroep WGM3 en WGS3 van de I.C.B.M. en I.C.B.S. gezamenlijk vergaderen voor zover er een gemeenschappelijk belang bestaat.

BIJLAGE 6

LIJST VAN MELDINGEN INZAKE CALAMITEUZE VERONTREINIGINGEN IN 1997

Overzicht meldingen verontreinigingen en gebeurtenissen in 1997

	datum/ date	afzender/expéditeur	plaats/localisation
1	17/02/97	VL - V.M.M. - H. Maeckelberghe	Schelde-Rijnkanaal, ten noorden van Apen Canal Escaut-Rhin, au nord d'Anvers
2	03/03/97	NL - SCC - Minneboo - V. Oosten	?
3	07/03/97	NL - SDW/SCC Vlissingen - Borowski	Westerschelde
4	07/03/97	NL - SDW/SCC Vlissingen - Borowski	Westerschelde
5	08/03/97	NL - SDW/SCC Vlissingen - Borowski	kanaal Gent-Terneuzen canal Gent-Terneuzen
6	08/03/97	NL - diverse schepen	Scheldemonding embouchure de l'Escaut
7	08/03/97	NL - SCC - P. Salverda	1e binnenhaven van Vlissingen 1er arrière-port de Vlissingen
8	10/03/97	NL - SDW/SCC Vlissingen - Borowski	Westerschelde
9	17/03/97	NL - SCC - R.F. Haarsma	Westerschelde - boei 66B Westerschelde - bouée 66B
10	19/03/97	NL - SDW/SCC Vlissingen - Borowski	Westerschelde

11	25/03/97	NL – SDW/SCC Vlissingen – Borowski	Westerschelde
12	25/03/97	NL – SCC – Minneboo	Vlissingen rede-Wielingen noord rade de Vlissingen – Wielingen noord
13	22/04/97	NL – SCC – R.F. Haarsma	pas Terneuzen/Springergeul – boei 17 pas Terneuzen/goulet Springer – bouée 17
14	25/04/97	NL – SCC – P.G. Sterrenburg	Westerschelde – boei 77/boei 81 Westerschelde – bouée 77/bouée 81
15	29/04/97	NL – SCC – R.F. Haarsma	Sloehaven (Flushing East Harbour) port Sloe (Flushing East Harbour)
16	02/05/97	NL – SCC – Minneboo	Braakmanhaven Terneuzen port Braakman Terneuzen
17	02/05/97	NL – SCC – J.J.P. Poelstra	Westerschelde – boei 3/boei 9 Westerschelde – bouée 3/bouée 9
18	05/05/97	NL – SCC – P.G. Sterrenburg	Nauw van Bath Coude de Bath
19	12/05/97	NL – SDW/SCC Vlissingen – Borowski	Westerschelde – Cittershaven Westerschelde – port Citters
20	14/05/97	NL – SCC – P.G. Sterrenburg	Schone Waardin
21	14/05/97	NL – SDW/SCC Vlissingen – Borowski	?
22	15/05/97	NL – SDW/SCC Vlissingen – Borowski	Westerschelde – Braakmanhaven Westerschelde – port Braakman
23	18/05/97	NL – SCC – A. Kink	Sardijngeul goulet Sardijn
24	20/05/97	NL – SCC – P. Salverda	Vlissingen rede rade de Vlissingen
25	04/06/97	NL – SCC – H.J.M. Adan	Westerschelde – boei 66C Westerschelde – bouée 66C
26	14/06/97	NL – SDW/SCC Vlissingen – Borowski	kanaal Gent-Terneuzen canal Gent-Terneuzen
27	14/06/97	NL – SDW/SCC Vlissingen – Borowski	kanaal Gent-Terneuzen canal Gent-Terneuzen

28	15/06/97	NL – SCC – R.F. Haarsma	Nauw van Bath/Schaar van Noord – boei 81 Coude de Bath/Schaar van Noord – bouée 81
29	19/06/97	NL – SCC – J.B. Van Oosten	haven van Breskens port de Breskens
30	22/06/97	NL – SCC – H.J.M. Adan	Sloehaven – Bijleveld noord port Sloe – Bijleveld nord
31	02/07/97	WAL – A. Remaille	Kain (Tournai)
32	05/07/97	NL – SDW/SCC Vlissingen - Borowski	Westerschelde
33	15/07/97	NL – SCC – R.F. Haarsma	Westerschelde – Antwerpen/Verdronken land van Saefting – boei 68/72 Westerschelde – Antwerpen/Verdronken land van Saefting – bouée 68/72
34	24/07/97	NL – SCC – R.F. Haarsma	ankergebied Vlissingen rede zone d'ancrage rade de Vlissingen
35	04/08/97	NL – SCC – A. Minneboo	Vlissingen rede – boei ss-3/ss-5 rade de Vlissingen – bouée ss-3/ss-5
36	17/08/97	NL – SCC	Everingen
37	26/08/97	NL – SCC – P. Salverda	Westerschelde – boei 6 Westerschelde – bouée 6
38	30/08/97	NL – SCC – S.A.A. Harms	Vlissingen – Sloehaven/V. Cittershaven Vlissingen – port Sloe/port Citters
39	08/09/97	NL – SCC – P.G. Sterrenburg	Vlissingen rede – boei ss-3/ss-5 Vlissingen rede – bouée ss-3/ss-5
40	23/09/97	NL – SCC – R.F. Haarsma	Westerschelde – boei 31 Westerschelde – bouée 31
41	27/09/97	NL – SCC – Minneboo	Vlissingen
42	29/09/97	NL – SCC – S.A.A. Harms	Westerschelde – boei 81 Westerschelde – bouée 81
43	29/09/97	NL – SCC – R.F. Haarsma	pas van Terneuzen – pvn/spr boei pas de Terneuzen – pvn/spr bouée
44	30/09/97	NL – SCC – P. Salverde	pas van Terneuzen – boei 17/19 pas de Terneuzen – bouée 17/19

45	17/10/97	NL – SCC – S.A.A. Harms	Vlissingen (Sloehaven) – Bijleveldhaven noord Vlissingen (port Sloe) – port Bijleveld noord
46	22/10/97	VL – V.M.M. – M. Verdievel	Schelde – Zwijnaarde
47	31/10/97	NL – SCC – P. Salverda	Vlissingen (Sloehaven) – Kaloothaven Vlissingen (port Sloe) – port Kaloot
48	07/11/97	WAL – V. Xhignesse	Herme (à Sille à Dender) Herme (à Sille à Dendre)
49	19/11/97	NL – SCC – S.A.A. Harms	Westerschelde – Sloehaven, uitlaat Hoeghst Westerschelde – port Sloe, sortie Hoeghst
50	23/11/97	NL – SCC – H.J.M. Adan	Vlissingen rede, 1km zuid boei VR2 rade de Vlissingen, 1km sud bouée VR2
51	26/11/97	NL – SCC – P. Salverda	Sloehaven/Bijleveldhaven port Sloe/port Bijleveld

PERMANENT SECRETARIAAT VAN DE I.C.B.S.

I.C.B.S. - C.I.P.E.
Theaterbuilding, 19e verdieping
Italiëlei 124, bus 93
B - 2000 ANTWERPEN

telefoon: **+32 (0)3 206 06 80**
fax : **+32 (0)3 206 06 81**
e-mail: **sec@icbs-cipe.com**

Secretaris-generaal: Arnould LEFEBURE
Uitvoerend secretaris: Michel BRUYNEEL